

» Opera in de kijker

Lodewijk Mortelmans' opera De kinderen der zee in De Munt

Op 22 en 24 november 2020 brengt de Munt twee concertante uitvoeringen van De kinderen der zee, Lodewijk Mortelmans' enige opera. In de aanloop naar die uitvoeringen, serveren we u hier elke maand informatie over deze opera die honderd jaar geleden in Antwerpen gecreëerd werd. In deze en volgende nieuwsbrieven kan u de inzichten lezen van Mortelmansbiograaf prof. Jan Broeckx:

Algemeene samenvatting.

De groote qualiteiten van dit werk lijken ons, na lezing der partituur, als volgt te kunnen worden samengevat:

Zuiver muzikaal is *De Kinderen der Zee* overvol van rijkgestoffeerde en gevoelvolle bladzijden, die getuigen van een immer levendige inspiratie en een steeds even nauwgezette uitwerking. De continuïteit van het dramatisch gebeuren is in de muziek volledig gevolgd, en toch is de componist gekomen tot de noodzakelijke afwisseling, die voor een werk van zo langen adem noodzakelijk is.

Vorm

De constructie berust, zooals wij hooger aanduiden, op enkele goed te herkennen thema's, die echter in de divertimenti voor fragmentarische en gevarieerde behandeling vatbaar zijn. Op enkele uitzonderingen na worden zij na elkaar gehoord, dit om de duidelijkheid van het dramatisch gebeuren en van de psychologische toestanden in de hand te werken.

Polyphonie

Toch is er vaak polyphonie, die echter nooit stelselmatig of met extra-muzikale inzichten, maar steeds ter wille van de aestetische ontwikkeling van het klankbeeld wordt doorgevoerd.

Van tijd tot tijd maakt Mortelmans van de klassieke drieledigheid gebruik, om de constructieve logiek nog te versterken, alhoewel zulke werkwijze nooit aanleiding geeft tot "eilandconstructie", en de algemeene continuïteit er niet door geschaad wordt.

Harmonisatie

De harmonisatie is, zooals steeds bij Mortelmans, bijzonder rijk, en over het algemeen toonvast, alhoewel, door de uitgebreidheid van het werk, de modulatorische techniek verder doorgevoerd wordt dan in zijn overige composities. Van beteekenis is het te wijzen op de voorname rol van de tonale of moduleerende chromatiek.

Orkestratie

De orkestratie is rijk, maar dekt nooit den zang, zoodat de prioriteit van het woord, en daardoor de duidelijke ontwikkeling van het dramatisch gebeuren, steeds bewaard blijft.

Evenmin als in eenige ander werk van Mortelmans is de nadruk gelegd op de uiterste kleurdifferentieering, die tot het atmosferische of tot colorisme zou kunnen voeren. Veeleer is gestreefd naar de indeeling van het orkest in groote evenwichtige groepen, waarbij in de lyrische gedeelten de snaren, in de dramatische, snaren en kopers, en in de idyllische de houten blazers de hegemonie voeren.

Dramatische inzichten

Van de dramatische inzichten mag gezegd worden dat de toondichter er naar gestreefd heeft, de scenische ontwikkeling trouw te volgen, de emotieve waarde van het gebeuren passend te onderlijnen, en het geheel zoo veel mogelijk uit de realistische sfeer, in de dichtertelijke en idealistische wereld over te brengen.

Bron: Jan Broeckx, *Lodewijk Mortelmans*, Antwerpen: Standaard-Boekhandel, 1945